

BUDAPEST FŐVÁROS
KORMÁNYHIVATALA
FŐISPÁN

Dr. Moldván Tünde jegyző asszony
részére

Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata

Iktatószám: BP/2800/00251-1/2025
Ügyintéző: Halilov Dávid
Telefonszám: (1) 795-4413
E-mail: halilov.david@bfkh.gov.hu
Tárgy: Szakmai segítségnyújtás szervezeti és
működési szabályzattal összefüggésben

Ez a levél a TFÍK informatikai rendszerébe történő feltöltéssel kerül megküldésre!

Tisztelt Jegyző Asszony!

Budapest Főváros Kormányhivatalának a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényben (a továbbiakban: Mötv.) 133. § (3) bekezdésében biztosított törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva, Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 22/2019. (X. 30.) önkormányzati rendelettel (a továbbiakban: SZMSZ) összefüggésben, az alábbiakra hívom fel a szíves figyelmét.

1. A képviselő-testületi ülések székhelyen kívüli megtartásának szabályozása

Az SZMSZ 4. § (2) bekezdése lehetőséget ad arra, hogy a képviselő-testület ülését össze lehessen hívni az önkormányzat székhelyétől eltérő bármely, közelebből meg nem határozott helyre, amely rendelkezés – figyelemmel az Mötv. nyilvánosság elvére vonatkozó előírásaira, valamint a Kúria Köf.5036/2012/6. számú határozatára – aggályokat vet fel.

A testületi ülések nyilvánossága a helyi önkormányzás alkotmányos és törvényi alapelve, amelynek sérelme – különösen székhelyen kívüli ülések esetén – a működés törvényességét is érintheti. Ennek megfelelően szükséges, hogy az SZMSZ részletes garanciális szabályokat tartalmazzon a nyilvánosság biztosítására, például az eltérő helyszín megválasztásának indokoltságára, a meghirdetés módjára és a hozzáférhetőség feltételeire vonatkozóan.

Az Mötv. 2. § (2) bekezdéséből következően a széles körű nyilvánosság biztosítása a demokrácia helyi szintű megnyilvánulásának egyik záloga. Ahogyan arra a Kúria Köf.5036/2012/6. számú határozatában is rámutatott: „*általános jelleggel nem zárható ki a képviselő-testület székhelyen kívüli ülésezésének lehetősége, mert egy ilyen rendelkezés rendkívüli körülmények között megbéníthatja a település életét*”.

Ugyanakkor, ha a képviselő-testületi ülés bármely körülményre hivatkozással, térbeli korlát nélkül az érintett önkormányzat közigazgatási határán belül, illetve azon kívüli helyszínre is összehívható lenne, akkor ez „a választópolgári kontroll gyakorlásának ellehetetlenítését” jelentené, hiszen „aránytalan erőfeszítést követel meg a választópolgártól ahhoz, hogy a nyilvános működésből eredő jogait gyakorolja”. A Kúria álláspontja szerint a fenti probléma oly módon orvosolható, ha a helyszín

meghatározása térben valamelyest korlátozott, ami által „a választópolgár számára az ülés helyszíne jelentősebb megterhelés nélkül is” elérhetővé válik.

Fentiekre figyelemmel szükséges az SZMSZ 4. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés konkretizálása a Kúria döntésében foglalt elveknek megfelelően.

2. A képviselő-testület rendes üléseinek száma

Az SZMSZ 6. §-a a képviselő-testületi ülések száma vonatkozásában az alábbiak szerint rendelkezik:

„a Képviselő-testület szükség szerint, általában havonta egy alkalommal rendes ülést tart. A rendes ülést - lehetőség szerint - csütörtöki napra kell összehívni. Július és augusztus hónapban rendes ülés tartása nem kötelező.”

Az Mötv. 44. §-a a képviselő-testület működésének alapkérdései között, kógens módon szabályozza a képviselő-testület üléseinek éves minimumát, eszerint: „a képviselő-testület szükség szerint, a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott számú, de évente legalább hat ülést tart.”

Az idézett rendelkezés alapján a képviselő-testület maga dönthet arról, hogy évente hány ülést tart, két megkötéssel: egyrészt az ülések minimális számát rögzíteni szükséges az SZMSZ-ben, másrészt az ülések száma éves szinten nem lehet kevesebb, mint hat. Az SZMSZ az ülések számáról nem rendelkezik, ezért az erre vonatkozó szabályozás pontosítása szükséges.

3. A polgármester jogállása

Az Mötv. 64. § (1) bekezdése alapján a polgármester tisztségét főállásban vagy társadalmi megbízatásban látja el, a (2) bekezdés második mondata értelmében a polgármesteri tisztség betöltésének módját a képviselő-testület a megbízatás időtartamán belül egy esetben a polgármester egyetértésével, a szervezeti és működési szabályzat egyidejű módosításával megváltoztathatja.

Fentiek és az Mötv. 53. § (1) bekezdés j) pontja értelmében a képviselő-testület a szervezeti és működési szabályzatában köteles rendelkezni az önkormányzat szerveiről, azok jogállásáról és feladatairól. A törvényi rendelkezés egyértelműen rögzíti, hogy az SZMSZ-nek ki kell terjednie az önkormányzat valamennyi szervére – így a polgármesterre is –, és ennek keretében rögzítenie kell azok jogállását, ideértve különösen a polgármester megbízatásának jellegét (főállású vagy társadalmi megbízatású).

A hatályos SZMSZ nem tartalmaz kifejezett rendelkezést a polgármesteri tisztség ellátására vonatkozóan, ezért indokolt az SZMSZ olyan irányú módosítása, amely e kérdésben egyértelmű előírást tartalmaz.

4. Nem képviselő bizottsági tagok vagyonynyilatkozat-tétele

Az Mötv. 57. § (1) bekezdésének utolsó mondata értelmében a képviselő-testület bizottságai nem önkormányzati képviselő tagjainak jogai és kötelezettségei megegyeznek az önkormányzati képviselő bizottsági tag jogaival és kötelezettségeivel. A nem képviselő jogállású (külsős) bizottsági tagok mindennemű megkülönböztetés nélkül ugyanúgy részt vehetnek a bizottság munkája során a helyi közpénzekkel kapcsolatos döntések meghozatalában is, mint az önkormányzati képviselő tagok, így a közélet tisztaságának biztosítása érdekében esetükben is ugyanaz a jogalkotói cél fogalmazódik meg a vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettség vonatkozásában.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság a vagyonyilatkozatok megismerhetőségéről szóló tájékoztatójában rámutatott, hogy „*Feladataik ellátása során a külsős bizottsági tagok a bizottság képviselő jogállású tagjaival azonos javaslattevői, döntési helyzetbe, ellenőrzési pozícióba kerülhetnek, amiből szintén az következik, hogy a bizottság nem képviselő tagjai is kötelesek vagyonyilatkozatot tenni, ennek nyilvánossága azonban kizárható.*”

Az Mötv. a nem képviselő bizottsági tagok vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségére vonatkozóan nem tartalmaz speciális rendelkezést, ezért arra az egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről szóló 2007. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Vnytv.) előírásai tekintendők irányadónak. A Vnytv. 3. § (3) bekezdés e) pontja értelmében vagyonyilatkozat tételére kötelezett az a közszolgálatban nem álló személy, aki – önállóan vagy testület tagjaként – javaslattevőre, döntésre, illetve ellenőrzésre jogosult az ea)-ed) alpontokban meghatározott eljárásokban.

A Vnytv. 4. § d) pontja alapján a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséget a Vnytv. 3. § (3) bekezdés e) pontjában meghatározott személyek esetében az őket ilyen minőségükben alkalmazó szervezet – jelen esetben a helyi önkormányzat képviselő-testületének – szervezeti és működési szabályzatában fel kell tüntetni. A Vnytv. 4. § d) pontjából eredő jogalkotási felhatalmazás –a Jat. 5. § (8) bekezdése alapján és az irányadó alkotmánybírósági gyakorlat figyelembevételével – egyben jogalkotási kötelezettséget jelent a képviselő-testület számára.

E kötelezettségre az Állami Számvevőszék az önkormányzatok belső kontrollrendszere kialakításának és működtetésének ellenőrzésére irányuló vizsgálatai során több alkalommal rámutatott, és a Kúria Önkormányzati Tanácsa a Köm.5.034/2020/3. számú határozatában is kifejezésre juttatta ezen álláspontját: „*Az önkormányzati rendelet megalkotására vonatkozó felhatalmazás alapján – ha a felhatalmazást adó jogszabályból kifejezetten más nem következik – az önkormányzatnak jogalkotási kötelezettsége áll fenn. Külön törvényi rendelkezés folytán a képviselő-testületnek a szervezeti és működési szabályzatáról szóló rendeletében meg kell alkotnia a képviselő-testület bizottságai külső, nem képviselő tagjai vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségének szabályait.*”

Az SZMSZ 82. §-a azonban mindössze azt írja elő, hogy „*a Képviselő-testület bizottságainak valamennyi nem képviselő tagja - törvényben meghatározott módon - vagyonyilatkozatot köteles tenni*”.

Az SZMSZ nem tartalmaz rendelkezést a külsős bizottsági tag nem nyilvános vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségére vonatkozóan, ezért azt az előzőekben kifejtettek tekintetével pótolni szükséges.

5. Önszerveződő közösségek köre, az őket megillető jogok

Az SZMSZ az Mötv. 53. § (3) bekezdésében foglaltakkal ellentétben nem tartalmaz szabályozást az önszerveződő közösségek köre, illetőleg az őket megillető jogok vonatkozásában sem.

Az Mötv. 53. § (3) bekezdése szerint: „*A képviselő-testület szervezeti és működési szabályzatában határozza meg, mely önszerveződő közösségek képviselőit illeti meg tevékenységi körükben tanácskozási jog a képviselő-testület és bizottsága ülésein, továbbá azoknak a fórumoknak a rendjét (község-, várospolitikai fórum, városrész tanácskozás, falugyűlés stb.), amelyek a lakosság, az egyesületek közvetlen tájékoztatását, a fontosabb döntések előkészítésébe való bevonását szolgálják. (...).*”

Az önszerveződő közösségeket megillető tanácskozási jog a demokrácia elvének helyi szintű megnyilvánulását szolgálja. Ennek keretében biztosított a helyi önkormányzatnak a lakosság önszerveződő közösségeivel való együttműködése és a helyi közügyekben való széleskörű állampolgári részvétel.

Mindezek érvényesülése érdekében indokolt, hogy a helyi sajátosságokat, adottságokat figyelembe véve, az adott és konkrét önszerveződő közösségek, valamint az azokat jogosító előírások – a felhatalmazásnak megfelelően – az SZMSZ-ben meghatározásra kerüljenek.

6. Az adatkezelési jogalap és tájékoztatás pontosítása a rendeletalkotáshoz kapcsolódó társadalmi egyeztetéssel összefüggésben:

Az SZMSZ 57. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a társadalmi egyeztetés során megadott véleményekhez kapcsolódó adatkezeléshez – így különösen a véleményező nevének és elektronikus levélcímének kezeléséhez – a hozzájárulást megadottnak kell tekinteni. E megfogalmazás azonban nem felel meg az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet) (a továbbiakban: GDPR) előírásainak, különösen a hozzájárulás fogalmára és feltételeire vonatkozó 4. cikk 11. pontban foglaltaknak.

A GDPR értelmében a hozzájárulás kizárólag akkor lehet érvényes adatkezelési jogalap, ha az önkéntes, konkrét, tájékozott és egyértelmű nyilatkozaton alapul. Mivel az SZMSZ alapján az adatok megadása az érdemi véleményezés előfeltétele, az érintettek részéről nem biztosított a valós választási lehetőség, így az önkéntesség követelménye nem teljesül. Emellett a hozzájárulás „vélelmezett” volta szintén nem felel meg a GDPR-nak, amely aktív, kifejezett hozzájárulást ír elő.

Fentiekre tekintettel szakmai szempontból indokoltabb lenne a GDPR 6. cikk (1) e) pontjára hivatkozni, mint megfelelő jogalapra. Ez a jogalap akkor alkalmazható, ha az adatkezelés közérdekű feladat végrehajtásához vagy közhatalmi jogosítvány gyakorlásához szükséges, amely jelen esetben – az önkormányzati rendeletalkotáshoz kapcsolódó társadalmi egyeztetés során – egyértelműen fennáll. Az adatkezelés így jogszerűen végezhető lenne közhatalmi feladat teljesítése keretében, az érintettek hozzájárulásának szükségessége nélkül.

A jövőbeni jogértelmezési viták és adatvédelmi kockázatok elkerülése érdekében célszerű lenne továbbá kifejezett utalást tenni arra, hogy az érintettek az adatkezelés részleteiről – így különösen az adatkezelés céljáról, időtartamáról, az adatkezelő személyéről és az érintetti jogokról – egy adatvédelmi tájékoztatóban kapnak előzetes, egyértelmű tájékoztatást. Ezzel biztosítható a GDPR 13. cikkében előírt tájékoztatási kötelezettség teljesülése is.

Jelen szakmai segítségnyújtásban foglaltakra is tekintettel – a hivatkozott jogszabályi előírásokkal való összhang megteremtése érdekében – az Mtv. 81. § (3) bekezdés e) pontjában biztosított jogköre alapján kérem a tisztelt Jegyző Asszonyt, hogy a Képviselő-testületet a Kormányhivatal álláspontjáról tájékoztatni, valamint a Jat. 22. §-ban szabályozott deregulációs kötelezettségének is eleget téve a szóban forgó önkormányzati rendeletet felülvizsgálni és az előzőekben jelzett, illetve az Ön által szükségesnek tartott további rendeletmódosítás előkészítéséről gondoskodni szíveskedjék.

Budapest, - dátum a digitális aláírás szerint

Tisztelettel:

dr. Sára Botond

A dokumentum elektronikusan hitelesített.
Dátum: 2025.08.26 10:56:11
Budapest Főváros Kormányhivatala
Kiadmányozta: TFIK TFIK

Orbán
dr. Orbán Boglárka
Szilvia